

Datum
2025-09-04

Diarienummer
BMN 2025-000186 421
SAM 2025.3149

Skellefteå kommuns yttrande över omarbetat direktiv om luftkvalitet och renare luft i Europa (KN2025/01294)

Skellefteå kommun har mottagit en remiss gällande omarbetat direktiv om luftkvalitet och renare luft i Europa. Remissen omfattar ett författningsförslag (promemoria) med anledning av bestämmelserna i det nya luftkvalitetsdirektivet om tillgång till rättslig prövning och rätt till skadestånd samt Naturvårdsverkets delredovisning av regeringsuppdrag med förslag till genomförande av det nya luftkvalitetsdirektivet.

Bygg- och miljönämnden anser att Naturvårdsverkets förslag överlag inför positiva förändringar i svensk lagstiftning. Luftföroreningar bör tas på största allvar då det påverkar människors hälsa och miljön negativt. Framförhållning och tydlighet är viktigt när det gäller de eventuella förändringar som kommer införas. Ändringarna som initialt bestämts under EU:s luftkvalitetsdirektiv är omfattande, vilket i många fall kräver en god planering. Nämnden anser att Naturvårdsverkets förslag om att en utvärdering ska ske efter 3–5 år är positivt.

Ökad arbetsbörda och resursbehov

Naturvårdsverket bedömer att deras förslag endast kommer att påverka kommuner marginellt. Med tanke på den relativt stora åtstramningen vad gäller tillåtna halter i luften tror nämnden att det kan vara en underskattning. Risken ökar för att fler ämnen kan komma att överskrida miljökvalitetsnormerna jämfört med tidigare. Det kan i sin tur innebära att kommuner behöver lägga mer tid och resurser på exempelvis dokumentation, uppföljning, modellering och mätning.

En utmaning kan även vara det korta tidsspännat utifrån att författningsförslagen ska träda i kraft redan 2026. All form av tydlighet är önskvärd för att förstå innebörden och konsekvenserna av den nya lagstiftningen.

Undantag för sandning och saltning

Punkten om undantag för sandning och saltning kan vara av intresse för de delar av landet som har stort behov av det under vintersäsongen. Om undantaget inte införs blir det enligt Naturvårdsverket ingen skillnad jämfört med idag, då någon undantagsregel ej tillämpats i Sverige. Det anses även väldigt svårt och kostsamt att utreda härkomst av partiklar i luften utifrån rådande kunskap. Tillämpningen av ett sådant undantag är dessutom kontraproduktivt utifrån målet att uppnå en så god luftkvalitet som möjligt. Här ser nämnden dock att det finns aspekter vad gäller trafiksäkerhet som även bör tas med som faktor, vilket problematiserar ett ställningstagande för eller emot införande av undantag. Det är viktigt att ta i beaktning olika kommuners förutsättningar och behov, i Skellefteå kommun råder till exempel vinterväglag stor del av året.

Rättslig prövning och skadestånd

Nämnden anser att Klimat- och näringslivsdepartementets promemoria överlag inför positiva förändringar i svensk lagstiftning. Det är positivt att hälsoeffekter av luftföroreningar uppmärksammas genom förslag till bestämmelser kring rättslig prövning och skadestånd. Nämnden anser dock att det är oklart hur rättsliga bedömningar ska genomföras i praktiken, vilket gör det svårt att ta ställning till förslaget. Det kan antas att det kommer generera ökad arbetsbörda om kommunerna själva ska handlägga och hantera exempelvis överklaganden och yrkande på skadestånd.